

Zapreke u suradnji obitelji i vrtića

Sambolić, Jelena

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:409936>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-28**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

JELENA SAMBOLIĆ

ZAVRŠNI RAD

ZAPREKE U SURADNJI OBITELJI I
VRTIĆA

Petrinja, 2020.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
(Petrinja)

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Jelena Sambolić

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Zapreke u suradnji obitelji i vrtića

MENTOR: doc. dr. sc. Adrijana Višnjić Jevtić

SUMENTOR: mr. Sanja Basta

Petrinja, 2020.

Sadržaj

SAŽETAK	2
SUMMARY	3
1. UVOD.....	4
2. OBITELJ.....	6
2.1 Odgojno – obrazovna funkcija obitelji	6
2.2 Kompetentni roditelji	7
2.3 Roditeljski stilovi	8
3. USTANOVA RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA ..	10
3.1 Kultura dječjeg vrtića	10
3.2 Uloga odgojitelja	12
3.3 Što čini kompetentnog odgojitelja?	12
4. SURADNJA OBITELJI I USTANOVE RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA	15
4.1 Obilježja suradnje	16
4.2 Modaliteti suradnje	17
4.3 Načela poticanja zdravih odnosa između ustanove i obitelji.....	19
5. ZAPREKE U SURADNJI OBITELJI I VRTIĆA	22
5.1 Strukturalni čimbenici	22
5.2 Kulturalni čimbenici	23
5.3 Interpersonalni čimbenici	23
6. STAVOVI ODGOJITELJA KOJI OBESHRABRUJU SURADNJU	26
6.1 Negativan stav prema roditeljima.....	26
6.2 Strategija traženja i nalaženja novih mogućnosti za bolju komunikaciju ...	35
7. ZAKLJUČAK.....	37
PRILOZI	39
LITERATURA.....	40

SAŽETAK

Suradnja odgojitelja i roditelja, koja često može sadržavati neke poteškoće i zapreke, prožima se kroz ovaj rad kao glavna tema. U vremenu u kojem živimo, uloge roditelja i odgojitelja mogu biti, ali većinu vremena i jesu, veoma zahtjevne. Od kada se dijete rodi pa do polaska u vrtić, roditelji su ti koji cijele dane provode s djecom; brinu o svim njihovim potrebama. Da bi osoba bila kompetentan roditelj treba cijelo vrijeme raditi na sebi, učiti i rasti zajedno s djetetom. Dakle, roditelji su prvi odgojitelji svoje djece, no to ne znači da oni uvijek znaju što je najbolje za njih. S druge strane, odgojitelj isto tako, svo vrijeme treba usavršavati svoj profesionalni identitet i stjecati kompetencije jer je on osoba koja je glavni model djeci u vrtiću, ali i profesionalac koji je uvijek tu i za roditelje kada im zatreba pomoć ili imaju neki problem u vezi djeteta. Kada dijete krene pohađati vrtić, na roditeljima i odgojitelju je da od suradnje dođu do partnerstva. Normalno je da su ljudi različiti i da neće sa svima suradnja biti laka i jednostavna, ali baš u takvim situacijama odgojitelj radi na sebi i trudi se koliko god može kako bi suradnja bila uspješna. Postoje razne zapreke koje dovode do sukoba ili neslaganja, no kada dođe do takve situacije, obje strane trebaju imati na umu da bi u središtu svega trebala biti dobrobit djeteta. Dakle, trebaju stvoriti odnos koji će biti pun povjerenja, otvorenosti i tolerancije, kako bi što iskrenije razmjenjivali informacije o djetetu.

Ključne riječi: dijete, odgojitelj, roditelj, suradnja, zapreke

SUMMARY

Collaboration between educators and parents, which can often contain some difficulties and obstacles, are prevaed throughout this report as a main topic. In the time in which we live, the roles of parents and educators can be, and most of the time they are, very demanding. Since the child is born to the point of going to kindergarten, it is the parents who spend the whole days with the children; they are about all their needs. To make a person a competent parent, they should work on themselves all the time, learning and growing alongside with the child. So parents are the first educators of their children, but that does not mean they always know what is the best for them. On the other hand, the educator also needs to improve his professional identity at all the times and to gain competence, because he is the person who is the main model to children in kindergarten, but also a professional who is always there for parents when they need help or have a problem relative to a child. When the child starts attending kindergarten, it is up to parents and educators to come from collaboration to partnership. Normally people are different and co – operation will not be easy and simple with all of them, but in such situations the educator works on himself and tries as hard as he can so the co – operation would be successful. There are various obstacles that lead to conflict or disagreement, but when there is such a situation, both sides should bear in mind that at the core of everything should be the welfare of the child. So they must create a relationship that will be full of trust, openness and tolerance in order to exchange information about the child as sincerely as possible.

Key word: child, collaboration, educator, obstacles, parent

1. UVOD

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) sadrži polazišta, vrijednosti, načela i ciljeve, generirane iz višegodišnjih iskustava razvoja odgojno-obrazovne prakse i kurikulumu vrtića u Republici Hrvatskoj i dosega hrvatskih i međunarodnih znanstvenika u području teorije ranog i predškolskog odgoja. Ta polazišta, vrijednosti, načela i ciljevi predstavljaju okosnicu oblikovanja odgojno-obrazovnoga procesa i kurikulumu svakog vrtića, kao i sustava ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Djetinjstvo je životno razdoblje koje je izuzetno važno za čovjeka. Tu se stječu sva bitna znanja, vještine i vrijednosti te se usvaja kultura. Dijete na taj način izgrađuje svoju osobnost, karakter te sebe kao ljudsko biće sa svim svojim manama i vrlinama. Upravo zato niti jedno dijete nije isto, te se odgojno obrazovne ustanove na taj način moraju individualno odnositi prema djeci i stoga se ovaj dokument nacionalnog kurikulumu ne može univerzalno uklopiti u odgojno – obrazovnu praksu svakog vrtića. Svaki vrtić treba prilagoditi kurikulum svojim mogućnostima, ovisno o prostoru, financijama, kulturi, odgojiteljima te stručnom timu, a ponajprije djeci koja polaze taj vrtić. Da bi se dijete kvalitetno razvijalo i raslo potrebno je imati optimalne uvjete oko sebe, kako kod kuće tako i u vrtiću. Roditelji i odgojitelji su ti koji provode najviše vremena s djetetom i koji imaju najveći utjecaj na dijete pa je nužno da među njima bude kvalitetna, iskrena i pozitivna komunikacija. Roditelje u vrtiću trebamo smatrati partnerima i zajedno s njima surađivati i raditi na dobrobiti njihove djece i programu vrtića. Kako bi odnos odgojitelj – roditelj bio što bolji potrebno je redovito informirati roditelje o njihovoj djeci (putem modaliteta suradnje koje ću navesti u radu) te im pomagati u njihovoj roditeljskoj ulozi na topao i pozitivan način.

Kvalitetan partnerski odnos odgojitelja i roditelja tj. skrbnika djece ostvaruje se u uvjetima u kojima je roditeljima tj. skrbnicima djece omogućeno provođenje vremena sa svojom djecom u odgojnim skupinama, praćenje i djelatno sudjelovanje u neposrednome odgojno-obrazovnom procesu te upoznavanje vlastite djece u drukčijem kontekstu od obiteljskoga (NKRPOO, 2014).

Dakako, velike su mogućnosti da će u tim okolnostima doći do raznih zapreka i problema u suradnji roditelja i odgojitelja, o čemu će se govoriti u ovom radu. Istražit

će se kako dolazi do zapreka, koje su i kako ih možemo riješiti jer treba imati na umu da je dobrobit djeteta najbitnija, te da ona treba biti cilj zajedničke suradnje.

2. OBITELJ

„Da bi kvalitetno doprinijeli dječjem razvoju, inicirali suradnju s obiteljima i razvijali partnerske odnose s roditeljima, odgojitelji trebaju poznavati obiteljsku kulturu, razumjeti obiteljsko funkcioniranje i odgojno – obrazovne ishode odrastanja u obitelji. U tom kontekstu odgojitelji mogu afirmativno i konstruktivno savjetovati roditelje, ali ne i zadirati u njihov privatni život, analizirati i suditi.“ (Visković, 2018, str. 17)

Pojam obitelji definiramo kao zajednicu roditelja i djece, koja se mijenja i razvija u skladu gospodarskih i društvenih promjena. Stoga su roditelji prve osobe, odnosno modeli od kojih djeca uče i primaju temeljne odgojne vrijednosti kroz emocionalnu povezanost, privrženost, različita ponašanja i komunikaciju. Roditeljstvo je biološki dar, socijalna konstrukcija, proces te uloga i razvija se kao osobni društveni koncept. Ljubetić (2007) navodi da roditeljstvo uključuje osjećaje roditelja prema djeci, ali i sasvim specifične misli i djelovanja roditelja te funkcije kao što su odgoj i obrazovanje u skladu s kulturnim, religijskim, moralnim normama i vrijednosnim orijentacijama.

2.1 Odgojno – obrazovna funkcija obitelji

„Odgojno – obrazovna funkcija jedna je od trajnih obiteljskih funkcija. Prepoznatljiva je na dvije razine – kao proces interaktivnih utjecaja na razvoj djeteta i izgrađivanje osobnosti te kao stvaranje uvjeta za razvoj pojedinca. Istodobno kvaliteta odgojno – obrazovne funkcije obitelji pretpostavlja i procese učenja i prilagodbe roditelja.“ (Visković, 2018, str. 32)

Obitelj je temeljna zajednica u kojoj djeca stječu odgoj i obrazovanje, iako toga neki roditelji nisu ni svjesni. Rastući u obitelji djeca su njenom utjecaju konstantno izložena. Prema Vrcelj (2010), odgojnu ulogu obitelji u kontekstu izgrađivanja emocionalne stabilnosti, vrijednosnih orijentacija i socijalnih kompetencija teško može zamijeniti neka druga zajednica.

Prema Visković (2018), odgoj i obrazovanje nemaju isto značenje, ali su neodvojivi jedno od drugoga jer obrazovanje kao metakognitivni proces doprinosi krajnjem odgojnom cilju – samopoimanju i samoaktualizaciji pojedinca.

„U odgojno – obrazovnoj funkciji obitelji moguće specifične razine utjecaja:

- Izravni utjecaj: obiteljski odnosi i emocionalna povezanost, iskazane vrijednosti, norme i ponašanja, komunikacija, obiteljski rituali
- Posredni utjecaji kulture društva koje obitelj može djelomično kontrolirati, primjerice mediji
- Specifični utjecaji koji nastaju kao reakcija na obiteljska pravila kada obitelj nastoji strogo i prisilno ograničiti druge utjecaje, primjerice medijske.“ (Visković, 2018, str. 34)

Dijete je aktivni sudionik odgojno – obrazovnog procesa te od članova obitelji dijete izravno uči vrijednosti, norme, ponašanja, uvjerenja, preferencije i stavove, te razvija različite kompetencije potrebne za izgradnju sebe kao osobe.

S obzirom na navedeno, odgojno – obrazovna funkcija obitelji primarna je obiteljska funkcija i temeljna zadaća roditeljstva (Visković, 2018).

2.2 Kompetentni roditelji

„Kompetentno roditeljstvo odlikuje se razumijevanjem i prihvaćanjem roditeljskih uloga, razumijevanjem i argumentiranjem specifičnih znanja o dječjem razvoju, odgoju i obrazovanju, osobnosti i identitetu, komunikaciji i interaktivnim odnosima te primjenu tih znanja u procesu afirmativnog izgrađivanja odnosa temeljenog na povjerenju i sigurnoj privrženosti. Podložno je učenju, istraživanju i (samo)vrednovanju.“ (Visković, 2018, str. 29)

Kompetentni roditelji sebe doživljavaju kao osobu koja ima kontrolu nad svojim roditeljstvom i odnosom s djetetom te se dobro osjeća u svojoj roditeljskoj ulozi (Milanović, Stričević, Maleš, Sekulić – Majurec, 2000). Kompetentan roditelj treba biti psihički, socijalno, emocionalno i moralno zreo pojedinac (Petani, 2010). Dakako, svaki roditelj se susreće sa poteškoćama i problemima, a kompetentan roditelj je taj koji uvijek pronalazi rješenje i po potrebi pomoć. U današnjem modernom svijetu prevladava razmišljanje da svaki roditelj zna što je najbolje za njegovo dijete, no u stvarnosti to ne mora biti tako. Nije sramotno priznati da nešto ipak ne znamo najbolje i zatim potražiti pomoć neke stručne osobe. Kompetentan roditelj je roditelj koji neprestano promišlja i radi na sebi te stavlja dobrobit i sigurnost svog djeteta na prvo mjesto.

2.3 Roditeljski stilovi

Roditeljski stil određuje način na koji se roditelji odnose prema djeci tj. njihove odgojne postupke. Maccoby i Martin (1983, prema Vasta, Haith., Miller, 1998) naglašavaju dvije dimenzije roditeljstva:

- Roditeljska toplina – kontinuum podrške, ljubavi i ohrabivanja koje roditelji pružaju djeci do neprijateljstva, postidiivanja i odbacivanja
- Roditeljski nazor – kontinuum od nadzora do discipline i upravljanja djetetovim osjećajima i postupcima do „neviđanja djeteta“, njegova zanemarivanja i neuključenosti u djetetov fizički i psihološki životni prostor.

Kombinacije tih dviju dimenzija proizvode četiri opća stila roditeljstva.

Tablica 1. Stilovi i dimenzije roditeljstva (prema Milanović, Gabelica Šupljika, Starc, Jukić Lušić, Pleša, Rajković, Šaravanja, Šarić, Modrić, Dragojević, Profaca, Žižak, 2014).

Dimenzije roditeljstva	OPĆI STILOVI RODITELJSTVA			
	AUTORITATIVNI	AUTORITARNI	POPUSTLJIVI	RAVNODUŠNI
TOPLINA	+	-	+	-
NADZOR	+	+	-	-

Iz tablice 1 vidljivo je da je autoritativni roditeljski stil najbolji za dijete jer pruža obje dimenzije u najkvalitetnijem omjeru. Kako Visković (2018) navodi, takvi roditelji su skrbni i osjetljivi prema svojoj djeci, no postavljaju im jasne granice i održavaju okolinu predvidivom. Ti roditelji vode računa o djetetovim osjećajima, objašnjavaju svoje odluke i pitaju dijete za mišljenje te kontroliraju i reguliraju djetetova nepoželjna ponašanja. Djeca takvih roditelja samopouzdana su, sigurna u sebe, spremna su prihvatiti rizik, imaju potrebu za postignućem i imaju visoku samokontrolu.

Postoji velika vjerojatnost da će neki roditelj mijenjati svoje stilove ponašanja, ovisno o vanjskim okolnostima, viđenju njihova odnosa s djecom u tom trenutku, njihovu

vlastitu raspoloženju i općenito o afektu. Roditelji se mogu naći i negdje između opisanih stilova (Petani, 2011).

3. USTANOVA RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Dječji je vrtić izvanobiteljsko okruženje u kojemu je kakvoća življenja bitna odrednica odgoja i obrazovanja. Vrlo su važni čimbenici razvoja djeteta socijalna sredina i kvaliteta odgoja. Dječji je vrtić mjesto radosnoga življenja – druženja, igre, učenja, odgoja i obrazovanja djece i odraslih. Taj prostor treba biti otvoren i odgovarati potrebama djece, roditelja, kulturne i društvene sredine u kojoj djeluje (Miljak, 1996).

3.1 Kultura dječjeg vrtića

Kultura svakog vrtića je prepoznatljiva u zajedničkim temeljnim postavkama i uvjerenjima odgojitelja, ravnatelja i drugih stručnih djelatnika vrtića, administrativnog, pomoćnog osoblja i roditelja, a karakteristična je za djelovanje tog vrtića. Prepoznaje se po međusobnim odnosima ljudi, njihovu zajedničkom radu, upravljanju ustanovom, organizacijskom i fizičkom okruženju te stupnju usmjerenosti na kontinuirano učenje i istraživanje odgojno-obrazovne prakse u svrhu njezina unaprjeđenja. Kultura vrtića uključuje određene kontekstualne čimbenike (prostorno-materijalno i socijalno okruženje vrtića) te vođenje vrtića (NKPROO, 2015).

Dakle, kultura dječjeg vrtića je u svakom vrtiću drugačija i tako treba biti jer ne postoji isto dijete ili odrasla osoba. Svaki vrtić uz pomoć roditelja, djece i zaposlenika formira svoju vlastitu kulturu koja se svakodnevno mijenja. Temeljne vrijednosti odgojno – obrazovnog rada u dječjim vrtićima u Republici Hrvatskoj određene su javnom obrazovnom politikom, a to su: identitet, jednakopravnost, znanje i odgovornost (NKPROO, 2015). Norme se formiraju na razini pojedinog dječjeg vrtića, a deklarativno su usmjerene na zaštitu i dobrobit djece. Uloge osoblja u dječjim vrtićima definirane su zakonskim odredbama (Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe, 2008), ali kako navodi Visković (2018), u praksi su razvidni različiti modeli preuzimanja uloga, komunikacije, vođenja, distribucije, moći i načina rješavanja problemskih situacija. Suradnja obitelji i vrtića također je zakonska obveza, ali oblici suradnje nisu određeni.

Prema Visković (2018), stvarna kultura dječjeg vrtića oblikuje se implicitnim pedagogijama pojedinca, a na razini pojedine ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja prepoznatljiva je:

- U strukturi prostorno – materijalnog uređenja kao izraz osobnosti odgojitelja, normi dječjeg vrtića i povodnja za „univerzalnim“ ili kao zajednička kreativna konstrukcija svih dionika procesa
- Strukturu vremena prepoznatljivom u rasponu od krute, prisilne, fleksibilne pa do nekonstruirane
- Normama kao (ne)pisanim pravilima
- Simbolima
- Odnosima, načinima vođenja i odlučivanja, načinima podjele moći i rješavanja problemskih situacija
- Strukturiranjem skupina na mikrorazini
- Običajima, ritualima, ceremonijama u rasponu svakodnevnih običaja, periodičnih svetkovina, zajedničkih događanja i druženja te postupaka prijelaza djece iz obitelji u dječji vrtić te iz dječjeg vrtića u školu.

Peterson (2002), prema Vujičić (2011) izdvaja neka obilježja kulture vrtića kao profesionalne zajednice koja uči, u kojoj njezini djelatnici (stručni i pomoćni):

- 1) iskazuju smisao i spremnost za dijeljenje zajedničkoga cilja i vrijednosti
- 2) ističu norme kontinuiranoga učenja i unapređivanja
- 3) izgrađuju obvezu osjećaja odgovornosti za učenje i razvoj sve djece
- 4) podržavaju suradnički, kolegijalni odnos
- 5) promoviraju refleksnu praksu, zajednička istraživanja i dijeljenje iskustva o osobnoj praksi.

Vrlo je bitno da je dječji vrtić što sličniji obiteljskom domu jer ipak dijete u njemu provodi većinu svoga vremena. To je mjesto na kojem se ono uči igrati, socijalizirati, pomagati te općenito razvijati u svim segmentima svoje osobnosti, a da bi to moglo, treba imati dobar model te kompetentnog odgojitelja koji će mu pružiti sigurnost, toplinu i znanje.

3.2 Uloga odgojitelja

Državni Pedagoški standard Republike Hrvatske (2008) opisuje odgojitelja djece rane i predškolske dobi kao obrazovnog stručnjaka koji:

- Predvodi odgojno-obrazovni rad s djecom predškolske dobi
- Provodi odgojno-obrazovni proces u svojoj odgojno-obrazovnoj skupini
- Planira, programira i vrednuje odgojno-obrazovni rad
- Prikuplja, izrađuje i održava sredstva za rad s djecom
- Radi na zadovoljavanju svakidašnjih potreba djece i njihovih razvojnih zadaća
- Potiče razvoj svakog djeteta prema njegovim sposobnostima
- Vodi dokumentaciju o djeci i radu surađuje s roditeljima, stručnjacima i stručnim timom u dječjem vrtiću, kao i s ostalim sudionicima u odgoju i obrazovanju predškolske dobi.

Danas je uloga odgojitelja jedna od najbitnijih u djetetovu životu te je sama po sebi vrlo zahtjevna i kompleksna. Odgojitelj treba biti osoba koja raspolaže velikom količinom znanja, vještina i kompetencija te koja neprestano radi na svojoj profesionalnosti. Također mora biti smirena, otvorena, komunikativna, topla i kreativna. Na prvom mjestu uvijek mora biti dobrobit, sigurnost i zdravlje djeteta.

3.3 Što čini kompetentnog odgojitelja?

Miljak (1996) navodi sljedeće karakteristike autonomnog odgojitelja:

- neovisnost od autoriteta
- sigurnost u svoju stručnu kompetenciju
- sposobnost uvažavanja potreba i interesa djeteta
- kreativnost u stvaranju i realizaciji programa
- ravnopravno partnerstvo u suradnji sa stručnim timom, roditeljima i dr.

Goffin i Day (1994) sagledavaju znanja i vještine koje predstavljaju sastavnice odgojiteljeve kompetencije; prema ovim autorima kompetentan odgojitelj:

- sposoban je rasti i razvijati se, tj. kontinuirano učiti
- brižljiv je promatrač
- poznaje društvo (zajednicu) u kojoj živi i radi

- poznaje razvojne karakteristike djeteta
- ima smisla za humor
- postavlja motivirajuća pitanja
- spreman je na rizik
- shvaća da su organizacija i red važni
- vješt je u grupnom menadžmentu
- tolerira zbrku i istražuje
- fleksibilan je i sposoban za čuđenje
- da bi bio dobar odgojitelj, mora voljeti poučavati
- ostalim sudionicima u odgoju i obrazovanju djece predškolske dobi.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) navodi sljedeće ključne kompetencije:

- Komunikacija na materinskome jeziku
- Komunikacija na stranim jezicima
- Matematička kompetencija i kompetencije u prirodnim znanostima i tehnologiji
- Digitalna kompetencija
- Učiti kako učiti
- Socijalna i građanska kompetencija
- Inicijativnost i poduzetnost
- Kulturna svijest i izražavanje.

Van der Schaaf i Stokking (2011) pokušali su odrediti standarde profesije istraživanjem mišljenja stručnjaka te postigli konsenzus oko standarda koje odgojitelji trebaju doseći:

- Određivanje godišnjih ciljeva za djecu
- Odabir prikladnih zadataka
- Priprema djece za rad na ostvarivanju zadataka
- Promišljanje i odabir strategija koje podupiru dječje mišljenje
- Poučavanje djece istraživačkim vještinama
- Stvaranje pozitivnog pedagoškog ozračja

- Procjenjivanje
- Refleksija
- Suradnja sa stručnjacima.

Prema Šagud (2006), za razvoj profesionalne kompetencije odgojitelja nužno je sljedeće:

- poznavanje materije, osnovnih koncepcija, strukture i istraživanja djetetova razvoja i odgoja
- poznavanje osnovnih zakonitosti djetetova učenja, prepoznavanje njegova individualnoga intelektualnoga, socijalnoga, emocionalnoga i tjelesnoga razvoja i odgoja
- poznavanje različitih stilova učenja i razvijanje sposobnosti prepoznavanja i osiguravanja uvjeta za tu različitost
- prepoznavanje i organiziranje odgovarajuće sredine za učenje djeteta na temelju njegovih individualnih i grupnih interesa i motivacije
- izgrađivanje komunikacijskih vještina potrebnih za interakciju s djecom, roditeljima, kolegama i ostalim profesionalcima
- razvoj osnovnih pretpostavki za obrazovanje budućih odgojitelja u refleksnoga praktičara koji evaluira i mijenja svoju i tuđu odgojno-obrazovnu praksu.

S obzirom na sve navedeno, može se reći da je kompetentan odgojitelj onaj koji cijelo vrijeme proučava, istražuje i analizira svoju stručnu praksu te unapređuje svoj profesionalni razvoj.

4. SURADNJA OBITELJI I USTANOVE RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Suradnja roditelja i vrtića jedan je od najvažnijih procesa za dijete. Kako bi dijete normalno raslo, razvijalo se i učilo te bilo okruženo ljubavlju, potporom i kvalitetnim sadržajima oko sebe, neophodno je da roditelji i zaposlenici ustanove ranog i predškolskog odgoja (prvenstveno odgojitelji) imaju suradnički odnosno partnerski odnos.

Vrtić ne može u potpunosti realizirati postavljene odgojno-obrazovne ciljeve bez suradnje s roditeljima. Cijeli taj proces može se ostvariti ako sudionici nalaze zadovoljstvo u zajedničkom radu. Sve se to ostvaruje samo ako svi sudionici ulažu dovoljno napora u taj proces (Rosić, 2005).

Maleš, Milanović i Stričević (2003) ističu da se roditelji i odgojitelji susreću s istim odgojnim zadacima, svatko u svojoj ulozi, te ih shvaćamo kao partnere u zajedničkoj djelatnosti u kojoj su odnosi jednaki i u kojoj međusobno aktivno dijele informacije, obveze, ciljeve i odgovornost. Uz obostranu partnersku suradnju istaknuta veza djeteta i obitelji s vrtićem dobiva puni smisao u sretnoj zajednici djece i odraslih. Da bi odgojitelji i roditelji bili što usklađeniji, a time i uspješniji u odgoju djece, bitna je stalna težnja istom cilju: odgoju zdravoga, sretnog, radoznalog i zadovoljnog djeteta (Jurčević-Lozančić, 2006). Pritom je izrazito važno da izmjenjuju informacije, savjetuju se i dogovaraju.

Ljubetić (2014) navodi kako uspješno partnerstvo roditelja i odgojitelja nije slučajno. Ono je rezultat promišljenih, sustavnih i uspješnih aktivnosti koje praktičari provode u ustanovama koje promiču kvalitetno partnerstvo s obiteljima.

„Kompetentan profesionalac doživljava svakog roditelja kao jedinstvenu osobu sa svojim pravima i potrebama, tako mu pristupa i odnosi se prema njemu. Svoj komunikacijski stil prilagođava svakom roditelju/obitelji, potiče ga na uključivanje te tako omogućuje uspješnu integraciju djece različitih kulturoloških pozadina.“ (Ljubetić, 2014, str. 79)

Na razvoj djetetovog socijalnog i emocionalnog razvoja ponajviše utječe okolina u kojoj se nalazi, stoga je vrlo bitno da partnerski odnos između obitelji i ustanove bude što kvalitetniji kako bi se kod djeteta razvijale pozitivne socijalne i emocionalne karakteristike (Slunjski, 2006).

4.1 OBILJEŽJA SURADNJE

Obilježja suradničkog odnosa odgojitelja i roditelja ovise o kulturi okruženja, ustanovi i pojedincima koji u njemu sudjeluju. Pregledom suvremene literature kao obilježja suradničkog odnosa moguće je izdvojiti (prema Višnjić Jevtić, 2018a):

- Dvosmjernu komunikaciju
- Uzajamnu podršku
- Zajedničko donošenje odluka
- Zajedničko poticanje razvoja i učenja djece.

Tablica 2. Obilježja suradničkog odnosa (prema Milanović i sur., 2014).

OBILJEŽJA SURADNIKA (npr. odgojitelja)	OBILJEŽJA ODNOSA	OBILJEŽJA SURADNIKA (npr. roditelja)
- pozitivan stav o sebi i drugima	- samopoštovanje - poštovanje - zaštita - poticanje	- pozitivan stav o sebi i drugima
- objektivnost s obzirom na situaciju, sebe, druge	- prikupljanje, primanje i davanje podataka, obrada podataka, analiza, logičko zaključivanje, dogovaranje	- objektivnost s obzirom na situaciju, sebe, druge
- emocionalna pismenost s obzirom na iskazivanje osjećaja i razumijevanje tuđih emocionalnih iskaza	- zajedništvo u radosti, strahu, tuzi...	- emocionalna pismenost s obzirom na iskazivanje osjećaja i razumijevanje tuđih emocionalnih iskaza

Dakle, kako Milanović i sur. (2014) navode, zajedno s roditeljem možemo djelovati ako imamo temeljno povjerenje u sebe i u njega. Pozitivan stav i prema sebi i prema roditeljevim namjerama, sposobnostima i njegovoj osobnosti važan je preduvjet za zajedničko djelovanje. Također je vrlo važno biti „emocionalno pismen“. Emocionalno pismen odgojitelj neće svoju komunikaciju s roditeljima lišiti emocija,

nego će ih iskazivati na socijalno prihvatljiv i roditelju razumljiv način. Objektivnost, spontanost, bliskost i povjerenje zalog su našeg uspjeha u stvaranju suradničkih odnosa i postizanju zajedničkih ciljeva između nas i djetetova roditelja.

4.2 MODALITETI SURADNJE

Oblici suradnje su načini komunikacije na koje odgojitelj i roditelj ostvaruju zajedničku aktivnost. Stoga odgojitelji, ali i roditelji moraju imati izuzetno razvijene komunikacijske kompetencije i vještine.

Višnjić Jevtić (2018a) podsjeća kako se hrvatske ustanove ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja u svome radu vode Zakonom o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju (2013), Nacionalnim kurikulumom za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014) te kurikulumima vrtića. Navedeni dokumenti ističu potrebu ostvarivanja suradnje između obitelji i vrtića, ali nijedan dokument ne navodi oblike koji bi se trebali provoditi. Time se vrtićima daje sloboda u kreiranju vlastite kulture suradnje i partnerstva koja se temelji na kulturi obitelji i ustanova.

U radu s roditeljima postoje različiti oblici pristupa, no sve ih možemo ubrojiti u dva glavna oblika; to su individualni i skupni oblik rada. Svaki od oblika rada u svom je temeljnom značenju individualan, pojedinačan, osoban i specifičan. Vrlo je važno da tijekom rada s roditeljima osoblje posjeduje sociološke, pedagoške i psihološke osobitosti kako bi omogućili stvaranje pozitivnog ozračja u partnerskom odnosu (Rosić, 2005). Oblik rada koji je najprihvatljiviji i najučinkovitiji ovisit će o samoj procjeni osoblja koje održava komunikaciju s roditeljima. Također, ovisit će i o samoj odgojno - obrazovnoj ustanovi, o zadaći koja se treba prenijeti roditeljima te mogućnostima roditelja (Rosić, 2005).

Prema Višnjić Jevtić (2018a), suvremena literatura (Ljubetić, 2013, Milanović i sur. 2014, Ward, 2013, Wilson 2016) opisuje različite modalitete suradnje prema različitim kriterijima:

- Prema broju sudionika - individualni i skupni
- Prema sadržaju - informativni, savjetodavni, zabavni, edukativni
- Prema načinu komunikacije - usmeni i pismeni
- Tradicionalni i suvremeni.

„Analizirajući ranije navedenu literaturu, vidljivo je da u spominjanim modalitetima suradnje i dalje prevladavaju odnosi u kojima roditelji imaju pasivnu ulogu, dok su znatno manje zastupljeni modaliteti u kojima roditelji preuzimaju aktivnu ulogu. Kako bi se roditeljima omogućila aktivna uloga potrebno je promijeniti suradnju razvijanjem modaliteta u kojima se uvažavaju roditeljska znanja i doprinosi.“ (Višnjić Jevtić, 2018a, str. 87)

Tablica 3. Podjela modaliteta suradnje roditelja i odgojitelja u odnosu na ulogu koju u njemu imaju roditelji. (Višnjić Jevtić, 2018a, str. 86.)

Uloga roditelja	Aktivnosti
PASIVNA	Pisana komunikacija Obavijesti Glasila Pisma Dnevnici Izvještaji o napretku Roditeljski sastanci Individualni razgovori s roditeljima Razgovori prilikom dolaska/odlaska Dani otvorenih vrata
AKTIVNA	Komunikacija preko suvremene tehnologije E – portfolio Elektronička pošta SMS Mobilne aplikacije Društvene mreže Mrežne stranice Druženja djece i odraslih Boravak roditelja u odgojnoj skupini Posjete domovima djece Sudjelovanje u tvorbi kurikuluma Sudjelovanje u radu upravljačkih tijela

4.3 Načela poticanja zdravih odnosa između ustanove i obitelji

Ljubetić (2014) govori kako je izgradnja odnosa između ustanove i obitelji, namjerna i planska djelatnost u čijem je središtu interes djeteta, odnosno njegova dobrobit, a koja zahtjeva angažman obje strane, što potvrđuju brojni primjeri iz prakse. Oni pokazuju kako, ako se poštuju određena načela, zdravi se odnosi grade i razvijaju na zadovoljstvo svih strana, a ta načela su sljedeća:

- **Djelotvorna komunikacija**

Ako dođe do uspostavljanja djelotvorne dvosmjerne komunikacije, najvjerojatnije će se pravodobno razumjeti i odgovoriti na međusobne potrebe, dogovoriti se oko zajedničkih ciljeva te prevenirati eventualne teškoće. Prema Clarke, Sheridan i Woods (2010) istraživanja pokazuju kako učestalost neformalnog razgovora praktičara i obitelji ima izravan utjecaj na kvalitetu odnosa, stoga je važno da imaju dostatno i prilika i vremena za međusobnu interakciju i diskutiranje tema relevantnih za dječji razvoj (Ljubetić, 2014).

Blue - Banning, Summers, Frankland, Nelson i Beegle (2004) istražili su što roditelji i praktičari smatraju najvažnijim za otvorenu i iskrenu komunikaciju, a obje strane slažu se da su to: pažljivo slušanje druge osobe, izbjegavanje uporabe žargona, odsustvo predrasuda, osjetljivost za drugoga i neokrivljavanje te pozitivni komentari u trenutnim problemskim situacijama u kojima se dijete nalazi

- **Izgradnja povjerenja**

Povjerenje jača odnose između ustanove i obitelji ako svaka strana kontinuirano pokazuje da se pridržava zadanih obećanja, preuzetih uloga i zadaća. Obitelji povjerenje prema odgojitelju/učitelju mogu pokazati tako da podupiru njegove odluke, odgovaraju na telefonske i e-poruke, odazivaju se na pozive za uključivanjem i sl., a odgojitelji/učitelji svoje povjerenje pokazuju tražeći roditeljsko uključivanje, naglašavajući koliko im je ono važno i koliko ga cijene. Također, praktičari koji povremeno s roditeljem komentiraju teškoće na koje u praksi nailaze, kao i načine na koje ih premošćuju, dijele s roditeljem jedan "dio sebe" te tako stvaraju s roditeljem osjećaj povjerenja i bliskosti. Za izgradnju međusobna povjerenja najzaslužnije je ozračje u ustanovi koje omogućuje i potiče osjećaj dobrodošlice kod roditelja. Roditelji bi trebali

doživljavati ustanovu kao okoliš u kojem je njihova nazočnost i uključenost dobrodošla, očekivana i cijenjena kao ključna za dobrobit njihova djeteta. Povjerenje roditelja također se stječe u izazovnim situacijama za roditelja kojima odgojitelj posvećuje dužnu pozornost, strpljenje, pokazuje interes i želju za razumijevanje te izdvaja dodatno vrijeme kako bi produžio i produbio interakciju s roditeljem.

- **Pokazivanje poštovanja**

Međusobno poštovanje iskazuje se uzajamnim prihvaćanjem i potpunom odsutnošću diskriminacije. Pokazivanje poštovanja prema obitelji uključuje i jednostavnu i jasnu komunikaciju od strane odgojitelja, lišenu nepotrebnih stručnih izraza i teško razumljivih fraza koje mnogim roditeljima mogu biti prepreka u razumijevanju. Isto tako, korištenje stvarnih primjera iz prakse, uz nužnu povjerljivost i zaštitu integriteta pojedinca i obitelji, značajno pridonosi stvaranju zdravog odnosa među obiteljima i praktičarima te izgradnji međusobnog poštovanja. Takav profesionalan način komuniciranja daje obitelji do znanja da nije jedina koja se nalazi pred određenim izazovom te da je integritet njezinih članova zajamčen i poštovan.

- **Dijeljenje iskustava „poučavanja“**

Uključivanjem u dijeljenje iskustava „poučavanja“ roditeljima se šalje poruka da su jednakopravni učitelji i značajne osobe u promoviranju djetetova učenja i razvoja tijekom njegova života (Clarke i sur., 2010). Kako bi to bilo svrhovito, potrebno je istražiti očekivanja od roditelja, predložiti roditeljima aktivnosti koje mogu raditi kod kuće kako bi obogatili i nadopunili aktivnosti koje rade u ustanovi te podržavati inicijative učenja koje obitelji provode kod kuće. Otvorene interakcije vođene ovim načelima/aktivnostima između odgojitelja i roditelja i jednima i drugima omogućuju: bolji uvid u djelotvorne strategije potpore djetetova učenja i razvoja, roditelju omogućuje trenutne intervencije u trenucima propitivanja i nesigurnosti, a odgojiteljima pruža dragocjene informacije i usmjerenja glede roditeljskih očekivanja i potreba.

- **Uspješno rješavanje konflikta**

Zbog različitih pogleda i razmišljanja normalno je da u svim odnosima dolazi do konflikata. Konflikt ne treba izbjegavati, nego ga civilizirano rješavati. Primjena uspješnih tehnika rješavanja konflikata omogućuje nesmetanu protočnost informacija s obiju strana te učvršćuje njihov odnos na dobrobit djetetova učenja i razvoja. Upravljanje konfliktom u interpersonalnim odnosima moguće je na različite načine, a Clarke i sur. (2010) nude tri moguća pristupa:

1. Strategije bazirane na konsenzusu

Prvi korak u ovom procesu je definiranje problema ili izvora konflikta. Zatim slijedi izrada plana, odnosno prikupljanje i dijeljenje informacija koje vode rješenju problema te se raspravlja o očekivanjima napretka i vremenu potrebnom za prve učinke. Nakon razmatranja napretka izjašnjavaju se je li i koliko je pojedina strana zadovoljna postignutim rezultatom.

2. Korištenje vještina pregovaranja

Vještine pregovaranja uključuju: razmatranje različitih perspektiva koje imaju odgojitelji i obitelj, promatranje osobe odvojeno od njenih teškoća, komuniciranje koje je usmjereno na postizanje najboljeg interesa za dijete(i/ili obitelj) te identificiranje strategija prema kojima obje strane mogu raditi zajedno u najboljem interesu djeteta i njegovih postignuća.

3. Strategije koje se bave bijesom

Ove strategije uključuju sastanak s obiteljima čim se problemi identificiraju, a podrazumijevaju: empatično slušanje, traženje pojašnjenja kada je to potrebno, pozivanje obitelji da doprinesu svojim prijedlozima, fokusiranje na sadašnjost, korištenje posrednika po potrebi kako bi se demonstrirala briga za dijete te identifikacija kooperativnih rješenja koja može pomoći postizanju rješenja. Stalnim pokazivanjem strpljenja, razumijevanja i uvjerenja da obitelji i odgojitelji mogu premostiti trenutne teškoće i da mogu nastaviti zajedno raditi, praktičari šalju poruku da im je zaista stalo do djeteta i njegove obitelji.

5. ZAPREKE U SURADNJI OBITELJI I VRTIĆA

Prema Ljubetić (2014) zapreke koje se javljaju tijekom suradnje, sastavni su dio odnosa. Negiranje zapreka ne dovodi do poboljšanja odnosa, već produbljuje jaz između uključenih strana. Negiranje onemogućuje prepoznavanje zapreke i pronalaženje strategije za njezino rješavanje, a prepoznavanje čimbenika (strukturalni, kulturalni i interpersonalni) može doprinijeti uspješnijem odnosu među sudionicima. Čimbenici koji predstavljaju zapreke, jednako se odnose i na roditelje i na odgojitelje, stoga bi ih obje strane trebale osvijestiti i nastojati razriješiti. Kako se većina suradničkih odnosa odvija u odgojno – obrazovnoj ustanovi, a odgojitelji su odgovorni za poticanje tog odnosa, postoji velika mogućnost da će kompetentni odgojitelji zapreke lakše pretvarati u izazove i pronalazi rješenja za njih (Ljubetić, 2014).

„S obzirom na to da je suradnja podložna društvenim i organizacijskim promjenama, svakom promjenom raste broj čimbenika koji utječu na suradnju. Neki od tih čimbenika pridonose suradnji, dok drugi predstavljaju izazove. Ako se izazovi percipiraju u negativnom smislu, moguće je da se pretvaraju u zapreke suradnji.“ (Višnjić Jevtić, 2018b, str. 55)

Do suradnje često ne dolazi jer roditelji nisu svjesni važnosti iste te nisu dovoljno upućeni u rad i ulogu odgojitelja te njihov utjecaj na djecu. Nerealna očekivanja i neslaganja oko odgojno-obrazovnih ciljeva također mogu dovesti do zapreka jer su prisutni različiti stavovi o djetetu. Razlike ponekad mogu biti prednost u odgoju jer na taj način učimo bolje razumjeti druge, prihvaćati ih te proširiti vlastita gledišta. Stoga su zapreke normalne i očekivane situacije u odgojno – obrazovnoj praksi.

Višnjić Jevtić (2018b) ističe kako bi roditelji i odgojitelji trebali razumjeti čimbenike koji uzrokuju zapreke u njihovoj suradnji, a razumijevanje tih čimbenika može rezultirati primjenom onih oblika ponašanja koji će pridonijeti smanjivanju zapreka.

5.1 Strukturalni čimbenici

Strukturalni čimbenici se odnose na vrijeme i modalitete suradnje. U okviru vremenskog ograničenja odgojitelji zaprekom smatraju neodazivanje roditelja, dok roditelji smatraju da je zapreka to što odgojitelji odvajaju premalo vremena kako bi podijelili informacije o djetetu. Ove zapreke se odnose samo na one situacije koje bi trebale doprinijeti stvaranju partnerstva. Kad je riječ o problemskim situacijama, češće

dolazi do zajedničkog djelovanja. U tom kontekstu moguće je problematizirati povode za suradnju odgojitelja i roditelja jer problemske situacije nisu situacije u kojima se stvaraju suradnički odnosi, već su usmjerene na rješavanje problema u kojem je moguće da se roditelj i odgojitelj nalaze na suprotstavljenim stranama.

5.2 Kulturalni čimbenici

Kulturalni čimbenici određeni su obiteljskom kulturom i kulturom odgojno – obrazovne ustanove. Yahya (2016) navodi kako kulturni kapital može uvelike utjecati na suradnju između odgojitelja i roditelja, osobito u očekivanjima spram odgoja i obrazovanja djece jer obiteljska kultura određuje očekivanja roditelja od odgojno – obrazovne ustanove. Također problematizira igru kao osnovu učenja djece u odnosu na roditeljska očekivanja s obzirom na stupanj obrazovanja, pri čemu bi roditelji igru zamijenili ozbiljnijim aktivnostima koje dovode do akademskog uspjeha.

Neka društva imaju strogo razdvojene uloge roditelja i odgojitelja u odgojno – obrazovnom procesu. Neki govore o nemiješanju u obiteljsko funkcioniranje, a neki o nemiješanju u profesionalno funkcioniranje (Blandul, 2012, Kultti i Pramling Samuelsson, 2016, prema Ljubetić, 2014). Osim toga, postoje još zapreke temeljene na stavovima što suradnja u praksi zbilja znači – u nekim društvima suradnjom se smatra međusobno informiranje, dok se boravak roditelja u ustanovama smatra ometanjem rada odgojitelja.

Prema Višnjić Jevtić (2018b) različitost obiteljskih kultura uvjetuje različitost odgojnih vrijednosti i postupaka, što zahtijeva prilagodljivost odgojitelja i potrebu za dodatnim obrazovanjem kako bi mogli surađivati sa svim roditeljima. Profesionalno djelovanje pretpostavlja ponašanje u skladu s profesionalnim normama, što znači da odgojitelji trebaju biti otvoreni za prihvaćanje i uvažavanje različitih obiteljskih kultura unatoč njihovim osobnim stavovima.

5.3 Interpersonalni čimbenici

Polaze od predrasuda i stereotipa koje sudionici suradnje imaju prema obiteljskoj kulturi, klasi i podrijetlu. Oni su uvjetovani stavovima, osobnošću i osjećajima roditelja i odgojitelja. Unatoč tome, što se suradnički odnosi ističu kao sastavni dio

kulture odgojno – obrazovne ustanove, Miretzky (2004) te odnose naziva nejednakim interakcijama, propitujući stvarnu uloga roditelja u tim odnosima. Roditelji kao *posjetitelji* sudjeluju u aktivnostima, koje su za njih pripremili odgojitelji, u vrijeme kada njima to odgovara. Na taj se način naglašava nadmoć odgojno – obrazovne ustanove nad roditeljima. Odgojitelji često obitelji doživljavaju kao homogene zajednice, čime negiraju posebnost i identitet svake obiteljske zajednice. Uopćavanje dovodi do stereotipa vezanih uz obnašanje roditeljskih uloga i uključivanje u odgojno-obrazovne aktivnosti, stoga je od iznimne važnosti poštovanje različitosti.

Odnos između roditelja i odgojitelja trebao bi biti profesionalan, bez ikakvih uključenih osjećaja, no ponekad to ipak nije tako. Gestwicki (2016) govori kako osjećaji kao što su ljutnja, ljubomora i strah mogu biti vrlo ozbiljne prepreke u suradnji. U takvim suradničkim odnosima često je prisutan strah od tuđih uloga, gubitka statusa u odgoju i obrazovanju te strah od tuđeg mišljenja ili osjećaj nepovjerenja koje može biti posljedica dosadašnjih iskustava u odgojno – obrazovnim ustanovama. Prema Ljubetić (2014), znanstvenici (Rockwell, Andre i Hawley, 2010, Gestwicki, 2016) ističu prethodno iskustvo kao presudan čimbenik u ostvarivanju suradnje. Osobe koje su tijekom svog obrazovanja imala loše iskustvo suradnje, pa i ono vlastitih roditelja i odgojno – obrazovnih stručnjaka, u suradnički odnos ulaze s otporom i negativnim stavovima.

Osobnost sudionika, odnosno, introvertiranost ili ekstrovertiranost može uzrokovati poteškoće u stvaranju odnosa ili tijekom odnosa. Pretpostavka je da će introvertirane osobe imati teškoće u uspostavljanju odnosa, a potom i tijekom same suradnje, ako se uopće uspostavi. Ekstrovertirane osobe će pak imati teškoće u održavanju odnosa koji pretpostavlja jednakopravnu uključenost. Osobnost sudionika odnosi se i na rješavanje konflikata. Konfliktna situacija sama po sebi nije zapreka, ali način na koji se ona rješava može biti. McAllister Swap (1993) navodi da osobe koje konflikt ne shvaćaju kao sukob već kao sastavni dio odnosa u kojem postoje suprotstavljena mišljenja, nastojat će riješiti konfliktnu situaciju bez narušavanja suradnje.

Dispozicije prema uključivanju i roditelja i odgojitelja utječu na pretpostavku da roditelji nisu dobrodošli ili da se ne žele uključivati, odnosno da odgojitelji nemaju potrebu za uključivanjem roditelja ili da ih ne žele uključivati. Vjerojatno postoje roditelji koji nemaju potrebe uključivati se ili se ne žele uključivati, jednako kao što postoje odgojitelji koji ne žele roditelje kao partnere i suradnike, pogrešno bi bilo

zaključiti da, poštujući osobni odabir te skupine ne treba poticati i motivirati na suradnju. Upravo takvi roditelji i odgojitelji, premda predstavljaju izazov, mogu utjecati na mijenjanje dispozicija prema suradnji u pozitivnom smjeru (Ljubetić, 2014).

6. STAVOVI ODGOJITELJA KOJI OBESHABRUJU SURADNJU

6.1 NEGATIVAN STAV PREMA RODITELJIMA

Milanović i sur. (2014) navodi kako se često negativan stav prema roditeljima i sumnja u rješavanje problema, temelji na onome što odgojitelji vjeruju o sebi i roditeljima u određenoj situaciji, te na onome što očekuju od suradnje s roditeljima. Polazišta tih vjerovanja i očekivanja su nastala u odgojiteljskom iskustvu, odnosno u ishodima dosadašnjih problemskih situacija vezanih za roditelje. Dakle, tada se odgojitelj na neki način odmaknuo od djeteta te ono više nije u fokusu njegova djelovanja. Iz odgojiteljevog stava također proizlazi i mišljenje o roditeljskoj spremnosti i sposobnosti za suradnju, imaju li zajedničke ciljeve, kakve su im kompetencije za rješavanje problema. Negativni stavovi često postaju trajni i stabilni te utječe na emocije i ponašanje prema roditeljima te vrednovanje roditelja i njihovih postupaka. Ako se odgojitelju u praksi ikada dogodilo da nije uspio riješiti neki problem s roditeljima, često se događa da procjenu razloga tog neuspjeha počne pripisivati i drugim situacijama s drugim roditeljima, što znači da stav i procjenu o jednom roditelju prenosi na većinu roditelja i stvara opći stav ili vjerovanje o roditeljima. Iz takvog stava proizlaze ili sukob ili izbjegavanje kontakata, što nikako nije dobro niti za suradnju, niti za dijete, niti dovodi do rješenja problema.

Prema Milanović i sur. (2014) negativni stavovi služe:

- Pridonose osjećaju odgojiteljeve sigurnosti
Odgojitelju se čini kako kontrolira situaciju ostavljajući stvari takvima kakve jesu, iako su vezane za nekvalitetne, neproduktivne ili loše odnose. On procjenjuje da bi za njega bilo kakvo upuštanje u zajedništvo s roditeljima činilo preveliki rizik – rizik neuspjeha, pogoršanja odnosa s roditeljem, povećane odgovornosti, povećane aktivnosti, neugodnih osjećaja, promjene stava prema roditeljima...
- Povećanje vlastite vrijednosti kod odgojitelja
Ljudi su općenito, pa tako i odgojitelji, skloni mijenjati svoje ponašanje ne bi li ono bilo u skladu s određenim stavom, kao što su skloni promijeniti mišljenje i uskladiti ga s ponašanjem ako je tako lakše. To suglasje između mišljenja,

ponašanja ili stavova umiruje čovjeka, umanjuje njegove strahove od rizičnih posljedica i omogućuje vidjeti svijet oko sebe skladnijim i uravnoteženijim. Tako čovjek otklanja nelagodu zbog nesklada između svojih stavova, spoznaja i ponašanja.

Prema Milanović i sur. (2014), negativni stavovi su problem zbog misli koje se nalaze u osnovi negativnih stavova odražavaju stavove o roditeljima kao teškim ili nemogućim partnerima u brizi da dijete. One filtriraju informacije iz okoline i „propuštaju“ samo one koje pridonose održavanju slike o roditelju kao „neugodnom“ partneru i tako u stvari izvrću realnost ne bi li ona odgovarala odgojiteljevu stavu. Negativne misli utječu na više spektara odgojiteljeva ponašanja koji su vezani za njegovu profesionalnu ulogu. Jedan od njih je njegova radna obaveza (osiguravanje uvjeta za zadovoljenje djetetovih primarnih potreba), a drugi aspekt uključuje postupke i ponašanja koja nisu obavezna, ali odgojitelji imaju pravo njima se koristiti (savjetovati roditelja). Negativni stavovi prema roditelju mogu dovesti do situacije u kojoj odgojitelj prema djetetu ne pokazuje pravilna i obvezna ponašanja ili strahuje iskoristiti pravo na postupke koji proizlaze iz radne uloge, a mogli bi pridonijeti boljoj suradnji s roditeljima.

Negativne misli i stavovi sprečavaju odgojitelje da prepoznaju postojanje pravoga problema i pojačavaju iskrivljivanje stvarnosti, na način da subjektivnom interpretacijom ignoriraju, podcjenjuju ili iskrivljuju informacije važne za rješavanje problema. Sudionici te stvarnosti jesu: onaj koji je suočen s problemom, onaj na kojega se problem odnosi i situacija ili kontekst u kojem se zbiva.

6.2. MOGUĆI PUTOVI ZA PROVJERU I PROMJENU STAVA

Stavovi koji obeshrabruju odgojitelja za partnerstvo i suradnju s roditeljima, prema izjavama odgojiteljica iz Dječjeg vrtića Jarun u Zagrebu (1996), dijele se na četiri skupine:

- Odgojiteljev stav prema sebi i svojem profesionalnu položaju i ulozi
- Odgojiteljevo mišljenje o tome kako ga roditelji vide i što od njega očekuju
- Odgojiteljev opći stav prema roditeljima
- Odgojiteljev stav prema sebi i roditelju u problemskoj situaciji (Milanović i sur. 2014).

Iste autorice uz vrste stavova navode i prijedloge za promjene istih. Istraživanja su provedena 1996. i 2013. u Dječjem vrtiću Jarun temeljena na prijavama i saznanjima Ureda pravobraniteljice za djecu.

U Tablici 4. izneseni su stavovi prema sebi, svojem profesionalnu položaju i ulozi te mogući putevi za promjene tih stavova. Godina 1996. uključuje strah odgojitelja, beznačajnost njegove uloge te neiskustvo u problemskim situacijama, a kako bi se to promijenilo potrebno je konkretizirati situacije, jačati pozitivnu sliku o sebi te izbjeći stvaranje općeg stava. U 2013. godini, stavovi se ponajviše odnose na nasilje u obitelji, te kako bi odgojitelj na to trebao reagirati, a najvažnije je to da je i sumnju na bilo kakvu povredu sigurnosti djeteta, odgojitelj obavezan prijaviti.

Tablica 4. Stavovi prema sebi, svojem profesionalnu položaju i ulozi (Milanović i sur., 2014, str 83.).

STAVOVI PREMA SEBI, SVOJEMU PROFESIONALNU POLOŽAJU I ULOZI	
STAVOVI	MOGUĆI PUTOVI PREMA PROMJENI STAVA
<p>1996...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stalno moram gledati kako je roditelj raspoložen (nemam više snage) • Nitko neće stati na moju stranu, nikad do sada nisam imala takvu situaciju, neiskusna sam u vezi s određenim problemima • Sama nisam roditelj pa ne mogu u potpunosti shvatiti roditelja • Strah me je (imam tremu na roditeljskom sastanku) • Svi su važni, samo teta nije važna <p>...2013</p>	<p>1996...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ne poopćujte dojmove i iskustvo koji prethode negativnu stavu. Ne vjerujte u izjave: stalno, često, nikada, nitko i svi. One najčešće nisu istinite. • Konkretizirajte, povežite svoj stav i negativno mišljenje ili osjećaj s posve određenom situacijom i osobom. • Jačajte pozitivnu sliku o sebi koja će biti bolja budu li vaši uspjesi u komunikaciji s roditeljima i vaša očekivanja od te komunikacije u većem skladu. <p>...2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tražite (od ravnatelja, strukovne udruge, pravnika, ministarstva, agencije, gradskog ureda) da vam se

<ul style="list-style-type: none"> • Ponašam li se prema zakonu i prijavim li nasilje, riskiram da se roditelj ljuti na mene ili me napadne • Kako mogu nešto prijaviti kad nisam sigurna da se to stvarno dogodilo • Prijavim li ugrožavanje djeteta policija će me ispitivati kao da sam ja kriva • Morat ću svjedočiti na sudu i tko zna što će me sve pitati • Kad se krene istraživati, nitko neće biti uz mene • Ako zatražim pomoć, reći će da sam nesposobna • Nemam se pravo miješati u obiteljske stvari • Zašto bih se izlagala za ovu malu plaću • Zašto bih se izlagala kad mi nitko nije rekao što moram i što se od mene očekuje 	<p>kaže što jest, a što nije vaša obveza te što se od vas očekuje, a što morate učiniti.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ako oklijevate i ne želite obavijestiti o nečemu „u što niste sigurni“, važno je znati da treba obavijestiti i samo o sumnji u djetetovu ugroženost ili npr. nasilje. • Istina je da je svjedočenje na sudu ili izjava na policiji često neugodno, no i takve su neugodne stvari jednostavno dio posla i zakonska obveza.
--	---

Iz Tablice 5. uočeno je da odgojitelji smatraju kako od strane roditelja dobivaju nepoštovanje, nerazumijevanje i nepovjerenje te da ih smatraju, isključivo čuvarima djece, a ne odgojno – obrazovnim profesionalcima. Potrebno je promijeniti takve stavove tako što bi odgojitelj trebao konkretizirati situacije i predstaviti se kao profesionalac te poučiti roditelje sve što je potrebno o razvoju njihova djeteta.

Tablica 5. Odgojiteljev stav o tome kako ga vide roditelji i mogući putovi prema provjeri i eventualnoj promjeni stava i očekivanja (Milanović i sur., 2014, str 84.).

ODGOJITELJEV STAV O TOME KAKO GA VIDE RODITELJI	
STAVOVI	MOGUĆI PUTOVI PREMA PROVJERI I EVENTUALNOJ

	PROMJENI STAVA I OČEKIVANJA
<p>1996...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ne cijene me, ne poštuju moju stručnost ni mene, vide me samo kao čuvaricu djece • Ne razumiju moje postupke • Nemaju povjerenja u mene ni u vrtić općenito • Roditelju je sporedno što ja pričam jer je zaokupljen drugim stvarima • Misle da smo svemogućí • Očekuju od mene ono što sami ne pružaju djetetu • Očekuju ekskluzivnost prema svojem djetetu (trebala bih se baviti samo njegovim djetetom) <p>...2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stalno me procjenjuju • Misle da mi je teško jer nisam sposobna • Ne priznaju da i ja imam svoja ljudska prava • Mene smatraju krivom za ono što je izvan moje moći i utjecaja, a posao je nekog drugog 	<p>1996...</p> <p>Provjerite sami sa sobom:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kako znate da roditelji imaju takav stav o vama • Iz kojeg iskustva proizlazi vaše mišljenje o tome <p>Konkretizirajte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tko vas ne razumije • Što govorite, što zahtijevate kada vas pojedini roditelj ne razumije • Gdje se zbiva komunikacija • Što radite kada vas pojedini roditelj ne razumije <p>Provjerite pitanjima ili iskazima roditeljeva očekivanja i potaknite ga da bude konkretan: „Nisam sigurna jesam li dobro shvatila“, „Čini mi se...“, „Ispravite me ako griješim“, „Možda se osjećate..“, „Možda mislite...“, „Ako sam dobro shvatila...“</p> <p>...2013</p> <p>Predstavite se kao kompetentan profesionalac jasno iskazujući konkretan problem, izlažući rezultate svojega rada i dječjih postignuća.</p> <p>Poučite roditelje o razvojnim obilježjima djeteta određene dobi, o razlikama među djecom i posebnostima individualnog pristupa.</p>

Iz Tablice 6. vidljivo je da se kroz godine nije puno toga promijenilo. Stavovi kao što su: nezainteresiranost, nekomunikativnost, mišljenje da je roditelj uvijek u pravu, neiskrenost i još brojni drugi i dalje su vrlo zastupljeni u praksi. Stoga, treba neprestano raditi na unapređenju odnosa roditelj – odgojitelj, tako što će se razmjenjivati činjenice i misli, vježbati komunikaciju, prihvatiti osobe onakve kakve jesu, a odgojitelj za to treba iskoristiti svoje znanje, vještine i osobnost.

Tablica 6. Odgojiteljev stav prema roditeljima i mogući putovi ka konkretizaciji stava. (Milanović i sur., 2014, str 85.).

ODGOJITELJEV STAV PREMA RODITELJIMA	
STAVOVI	MOGUĆI PUTOVI KA KONKRETIZACIJI STAVA
<p>1996...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nezainteresirani su (za život u vrtiću, za djetetove reakcije, za moj rad, za grupna događanja) • Nepromjenjivi su • Zanima ih samo je li dijete jelo i spavalo • Nekomunikativni su • Nervozni su, neraspoloženi i često bezvoljni • Ne čitaju panoe, ne slušaju informacije • Stalno kompliciraju • Uvredljivi su • Misle da su uvijek u pravu • Površni su • Roditelji su najodgovorniji za svoje dijete • Opasno je previše se zbližiti s njima • Arogantni su, distancirani 	<p>1996...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prihvatite istinu da nema „prave“ majke i „pravog“ oca. Postoji konkretna osoba koja je roditelj djeteta iz vaše skupine. Roditelj i dijete su cjelina. Kakav god bio, roditelj je neuklonjivi dio te cjeline. Ne zaboravite na dijete dok razmišljate o roditeljima. O djetetu znamo mnogo, no roditelj je osoba o kojoj znamo vrlo malo – znamo ono što vidimo dok dovodi i odvodi dijete i ono što čujemo od njega kad s njim razgovaramo. Kompetentan odgojitelj ne mora imati stav o konkretnu roditelju. Dovoljno je da ima pozitivnu sliku o sebi i temeljno povjerenje u druge ljude.

<ul style="list-style-type: none"> • Neiskreni su, ne daju sve informacije, iskrivljuju realnost • Nikada se ne pridržavaju dogovora • Nemaju vremena, uvijek su u žurbi ili su umorni ili nemaju strpljenja <p>...2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mi nismo na istoj strani • Imaju puno problema i zbog toga izgube dijete iz fokusa • Sve ih interesira više od djeteta • Nikad nam ne vjeruju 	<p>Odgojitelj ima svoje znanje, svoje vještine i svoju osobnost. To je mnogo i za suradnju s roditeljem dovoljno.</p> <p>...2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • Razgovarajte s roditeljem o konkretnu djetetu, konkretnoj situaciji. Oslikavajte mu zbivanje u vrtiću i djetetovo ponašanje. Pitajte ga za konkretno djetetovo ponašanje izvan vrtića. Razmjenjujte prije svega činjenice i misli, a ne naredbe, stavove, dojmove...
--	---

U Tablici 7. odgojiteljevi stavovi iz 2013. samo se nadovezuju na one iz 1996., a bitno je naglasiti odustajanje od rješavanja problema zbog straha od sukoba, ili pak pristati na nešto što nije najbolje za dijete, no također i bespomoćnost i ignoriranje. U takvim situacijama, dobrobit djeteta treba biti na prvom mjestu, dakle ne odgojitelj, ne roditelj, nego dijete. Treba dokučiti tko zapravo ima problem (odgojitelj, roditelj ili dijete) te u skladu s tim i postupati.

Tablica 7. Odgojiteljev stav prema sebi i roditelju, a nerijetko i djetetu u problemskoj situaciji (Milanović i sur., 2014, str. 86.).

ODGOJITELJEV STAV PREMA SEBI I RODITELJU, A NERIJETKO I DJETETU U PROBLEMSKOJ SITUACIJI	
STAVOVI	MOGUĆI PUTOVI ZA RJEŠAVANJE PROBLEMA

<p>1996...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Neću ni pokušati rješavati problem jer ću se sigurno sukobiti s roditeljem • Najbolje je napraviti sve što žele pa i ako to nije u interesu djeteta, samo da bude mir (npr. oblačiti mu vestu za toplog vremena) • Dovoljno je da mu dam informaciju o postojanju problema, a na njemu je daljnja inicijativa kako ga rješavati • Ignorira ga, omalovažava ga, jer mu je tako lakše • Kada se pojavi problem, ne spoznaje ukupnu situaciju, već se uhvati detalja 	<p>1996...</p> <p>Prisjetite se teksta letka o problemima u odgoju i o tome kako ih prepoznavati i rješavati:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Procijenite je li to što želite riješiti s roditeljem ili on s vama, doista problem (ugrožava li to koga) • Zajedno s roditeljem utvrdite vlasnika problema (osoba kojoj je ugroženo zadovoljenje neke potrebe) • Ako je ugroženo roditeljevo zadovoljenje neke potrebe, možda niste vi osoba koja mu može pomoći u rješavanju problema • Ako je ugroženo zadovoljenje vaše potrebe, možda nije roditelj taj koji može to riješiti s vama • Ako je ugroženo zadovoljenje djetetove potrebe u vrtiću, vi sigurno možete pridonijeti rješavanju problema: često ga ne možete riješiti bez pomoći drugih (kolege, roditelji...) • Ne rješavajte sami problem koji je i djetetov, ali uporabite svoje znanje, vještinu i osobnost da biste djetetu bili potpora u zadovoljenju njegove potrebe
---	--

<p>...2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prva sam na udaru u problemu koji je netko drugi skrivio • Nemam podrške, pomoći ni utjehe ni od koga • Nitko neće stati na stranu odgojitelja • Svi peru ruke • Mi smo prva linija fronte i najviše izloženi paljbi iz svih oružja • Govorim stalno da djeca imaju previše prava • Nikada se ne govori o dječjim obvezama, dužnostima i odgovornostima • Sve je više djece nasilnika • Loše je da se ne dopušta kažnjavanje djece • Više djetetu ne smiješ ništa reći • Na dijete utječu svi više od odgojitelja(roditelj, mediji) i svaki naš pokušaj je unaprijed osuđen na propast 	<ul style="list-style-type: none"> • Budite partner onome čiji je problem i tražite partnera ako je problem vaš <p>...2013</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prava i odgovornosti se bitno razlikuju: prava djeteta ima od rođenja, njih ne stječe i ne treba ih zaslužiti, ima ih bez obzira na to je li ispunilo dužnosti; odgovornost se tek treba razviti u djetetu, a odrasli mu u tome treba pomoći • Djeca nisu nasilnici, već se mogu nasilno ponašati i pri tome nerijetko odražavaju slabosti društva, svojih roditelja ili vrtića • Ne dopušta se tjelesno kažnjavanje, vrijeđanje, ponižavanje, prijetnje... • Za smanjenje vjerojatnosti pojavljivanja nepoželjnog ponašanja važnije je: pitati što se dogodilo, umjesto tražiti krivca, moderirati razgovor među djecom koja su sudionici događaja te poticati dijete koje je prekršilo pravilo na pokazivanje svoje vrijednosti (ako je nešto razbijeno – napraviti novo ili ukrasiti staro..)
--	--

6.2 STRATEGIJA TRAŽENJA I NALAŽENJA NOVIH MOGUĆNOSTI ZA BOLJU KOMUNIKACIJU

Ako odgojitelj primijeti da posjeduje neki od navedenih negativnih stavova ili općenito neke druge negativne misli i osjećaje trebao bi ih primijeniti na konkretnu, odnosno određenu situaciju ili osobu. Kako Milanović i sur. (2014) navode, postoje određena pitanja koja mogu pomoći: tko čini ili misli ili osjeća, navedite konkretno ime osobe, navedite gdje i kada se zbiva određena situacija, kakve promjene to izaziva u vama, u djetetu, u okolini, što je prethodilo nekom događaju, što je rečeno, a što učinjeno. Nakon što je osoba odredila svoj negativan stav, upiše ga u sljedeću tablicu:

Tablica 8. Shvaćanje i traženje rješenja za negativan stav (Milanović i sur. 2014).

Moj negativan stav prema roditeljima:	Kako je nastao (u kojoj situaciji, s kojim osobama,...)
Što dobivam ako se ponašam u skladu s ovim stavom?	Što gubim ako se ponašam u skladu sa stavom?
Što želim da misle o meni, što želim misliti o njima?	Što mogu učiniti da bude tako, da me gledaju na željeni način, da situacija bude pozitivna?

Kada odgojitelj uvidi svoj negativan stav te ga odluči promijeniti u pozitivan stav i također promijeniti odnos između sebe i roditelja, tada će odrediti i cilj promjene. U odgovorima na gore u tablici postavljena pitanja bitno je da osoba bude iskrena prema sebi i pozitivna. Milanović i sur. (2014) smatraju kako će se osoba bolje suočiti s problemom ako svoj ili tuđi neuspjeh iz jedne situacije ne prenosi uopćavanjem na cijelu osobu ili na skupinu ljudi kao što su roditelji. Neuspjesi u komunikaciji uvjetni su i vezani za određenu situaciju i kontekst u kojem se ona zbiva. U tom kontekstu, trebalo bi tražiti i rješenja. Nadalje, govore kako ne morate svaku neugodnu situaciju baš vi prekinuti, rješavati ili riješiti. To naravno ne znači da odgojitelj ne treba probati određene probleme riješiti sam, već da je u nekim situacijama od velike pomoći nazočnost drugih roditelja kako bi se razmijenili stavovi, mišljenja i došlo do zajedničkih ciljeva, želja i očekivanja. Odličan primjer za to je roditeljski sastanak tipa diskusije grupe ili tipa suprotstavljanja stajališta.

Dakle, rješenje problema dolazi tek s uspješnom komunikacijom roditelja i odgojitelja, te se tijekom takve situacije može promijeniti i preoblikovati stav. Tako će možda odgojitelj odustati od svog negativnog stava, bolje će razumjeti poruke i informacije koje dolaze od roditelja i koje prima iz okoline te će biti spremniji razumjeti roditeljeve motive i potrebe. To će pridonijeti većoj sličnosti između nekih roditeljskih i odgojiteljskih stavova. Prema konceptu sličnosti stavova takvo približavanje stavova bit će jedan od uvjeta za uspješno rješavanje problema (Tubbs, Moss, 1991, prema Milanović i sur. 2014).

7. ZAKLJUČAK

Zanimanje odgojitelja može biti vrlo stresan i težak poziv, naravno uz sve lijepe karakteristike koje također sadrži. S druge strane, biti roditelj je ponekad komplicirano i naporno, no i jedni i drugi imaju zajednički cilj, a to je dobrobit djeteta (ili bi barem to trebala biti). Kako vrijeme prolazi stavovi, ponašanja te društvo općenito podložno je promjenama. Dijete je danas u boljoj poziciji nego u prošlosti, ima svoja prava, ali i obaveze te bi odrasli trebali biti odgovorniji i osjetljiviji prema djetetovim potrebama. Kroz medije koji su svima dostupni provlače se razne teme bitne za djecu, roditelje i odgojno – obrazovni sustav, kao što su: uloga roditelja, uloga vrtića, pravilnog odgoja samog po sebi... Uz sve pozitivne činjenice koje su danas bolje nego u prošlosti, ipak postoje i negativne stvari u ovom modernom vijeku gdje je sve svima dostupno. Sve je više problema, teže su i lošije životne okolnosti, roditelji sve manje vremena provode s djecom, sve se vrti oko novca, bez kojeg se ne može. Kako u većini obitelji roditelji rade, djeca moraju pohađati vrtiće, što je za dijete korisno i potrebno iskustvo jer oni tamo nisu samo na „čuvanju“ kako velik broj roditelja misli, već sudjeluju u odgojno – obrazovnom procesu. Od najranije dobi, djeca u vrtiću vide, uče, sudjeluju u raznim vrstama aktivnosti, te se socijaliziraju. Kako neki roditelji imaju potpuno krivo mišljenje o vrtićima, često može i zna doći do zapreka ili sukoba u suradnji roditelja ili odgojitelja. Nekad do tih istih zapreka zna doći i s odgojiteljeve strane. No kako Milanović i sur. (2014) navode, odgojitelji bi trebali poštivati dječja prava u svim situacijama, a osobito u onim teškim i trebali bi znati kako pravilno reagirati na događanja u kojima se krše prava djece. Odgojitelji su ti koji cijelo vrijeme moraju imati na umu da su dijete i njegova dobrobit najvažniji. Iako se i oni osjećaju koji put nemoćno i nezaštićeno, ne odustaju od traženja rješenja za određenu poteškoću unatoč nerazumijevanju roditelja ili kolega. Odgojitelj i roditelji trebaju biti svjesni svojih uloga u djetetovu životu te se cijelo vrijeme voditi činjenicom da su dijete i njegova dobrobit u središtu. Morali bi razviti kvalitetnu komunikaciju koja dovodi do kvalitetne suradnje jer će tek na taj način odgojitelj u potpunosti razumjeti dijete i njegove postupke, a roditelj će biti upoznat sa svime što se događa u vrtiću, te pomoći odgojitelju kako bi se stvorila što bolja odgojno – obrazovna praksa.

Za jačanje ohrabrujućih i poticajnih stavova za suradnju i potporu važno je da je dijete centar našeg razmišljanja i planiranja, da je ono putokaz, a njegov razvoj i dobrobit

cilj onoga što radimo u svojem profesionalnom životu. Pritom je također važno razlikovati što je čija odgovornost te čuvati i svoje i dostojanstvo djetetovih roditelja. Uspješna komunikacija i kvalitetan odnos, nužan za rješavanje problema traži psihološku klimu koja je pozitivna i puna povjerenja. Samo u takvoj psihološkoj klimi neće doći do iskrivljavanja realnih poruka i informacija ni njihova subjektivnog preoblikovanja u sudionika u komunikaciji i samo se u takvoj klimi može ostvariti partnerski odnos koji će biti put k najboljem razvojnom ishodu i dobiti za dijete (Milanović i sur. 2014).

Odgojitelj bi tijekom svojeg obrazovanja trebao steći veliki broj kompetencija da bi mogao uspješno raditi svoj posao. Smatram da bi se više pažnje trebalo dati suradnji i teškoćama u suradnji obitelji i vrtića jer je to tema koja je izuzetno važna za normalan rad i ako student koji završi fakultet, nije stekao dostatna znanja iz tog područja imat će velikih problema kad započne surađivati s roditeljima. Tako će se mladi odgojitelj bez iskustva teško nositi sa zaprekama na koje nailazi u početnoj suradnji s roditeljima jer neće moći pravilno reagirati ili samostalno riješiti problem na koji naiđe. Stoga je bitno studente tijekom školovanja, učiti i kvalitetnoj suradnji s roditeljima, komunikaciji i načinima rješavanja problema.

PRILOZI

Tablica 1. Stilovi i dimenzije roditeljstva

Tablica 2. Obilježja suradničkog odnosa

Tablica 3. Podjela modaliteta suradnje roditelja i odgojitelja u odnosu na ulogu koju u njemu imaju roditelji

Tablica 4. Stavovi prema sebi, svojem profesionalnu položaju i ulozi

Tablica 5. Odgojiteljev stav o tome kako ga vide roditelji i mogući putovi prema provjeri i eventualnoj promjeni stava i očekivanja

Tablica 6. Odgojiteljev stav prema roditeljima i mogući putovi ka konkretizaciji stava

Tablica 7. Odgojiteljev stav prema sebi i roditelju, a nerijetko i djetetu u problemskoj situaciji

Tablica 8. Shvaćanje i traženje rješenja za negativan stav

LITERATURA

1. Blue – Banning, M., Summers, J. A., Frankland, H. C., Nelson, L. L., Beegle, G. (2004). Dimensions of family and professional partnerships: Constructive guidelines for collaboration. *Exceptional Children*, 70 (2) , 167 – 184.
2. Clarke, B. L., Sheridan, S. M., Woods, K. L., (2010) *Elements of healthy family – school relationships*. New York: Routledge.
3. *Državni pedagoški standard*. (2008). Zagreb: Narodne novine.
4. Gestwicki, C. (2016). *Home, School i Community Relations*. Boston: Cengage Learning.
5. Goffin, S. G., Day, D. E. (1994) *New Perspectives in Early Childhood Education*, New York, Teachers College Press.
6. Jurčević Lozančić, A. (2006). Suvremena paradigma ranog odgoja: dijete, obitelj i vršnjaci. *Dijete i društvo*. God 8., str 127 – 137.
7. Ljubetić, M. (2007). *Biti kompetentan roditelj*. Zagreb: Mali profesor.
8. Ljubetić, M. (2014). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element d.o.o.
9. Maleš, D., Milanović, M., Stričević, I., (2003). *Živjeti i učiti prava: odgoj za ljudska prava u sustavu predškolskog odgoja*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
10. McAllister Swap, S. (1993). *Developing Home - School Partnerships: From Concepts to Practice*. New York: Teachers College Press.
11. Milanović, M., Stričević, I., Maleš, D., Sekulić – Majurec, A. (2000). *Skrb za dijete i poticanje ranog razvoja djeteta u Republici Hrvatskoj*. Zagreb: Targa.
12. Milanović, M., Gabelica Šupljika, M., Starc, B., Jukić Lušić, I., Pleša, A., Rajković, L., Šaravanja A., Šarić, Lj., Modrić, N., Dragojević, Z., Profaca, B., Žižak, A. (2014). *Pomozimo im rasti*. Priručnik za partnerstvo odgojitelja i roditelja. Zagreb: Tehnička knjiga.
13. Miljak, A. (1996). *Humanistički pristup teoriji i praksi predškolskog odgoja*. Zagreb: Persona.
14. Miretzky, D. (2004). The communication requirements of democratic schools: Parent teacher perspectives on their relationships. *Teachers College Record*, 106 (4), 814 – 851.

15. *Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje* (2014). Zagreb: Republika Hrvatska, Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
16. Petani, R. (2010). Roditeljstvo - odgovornost i partnerstvo. U A. Jurčević Lozančić (ur.). *11. dani Mate Demarina: Očekivanja, postignuća i perspektive u teoriji i praksi ranog i primarnog odgoja i obrazovanja* (str. 319 – 333). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
17. Petani, R. (2011). Odnos roditelj-dijete. U D. Maleš (ur.). *Nove paradigme ranoga odgoja* (str. 97–124). Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za pedagogiju.
18. Rosić, V. (2005). *Odgoj – obitelj – škola*. Rijeka: Naklada Žagar.
19. Slunjski, E. (2006). *Stvaranje predškolskog kurikulumu u vrtiću – organizacija koja uči*. Zagreb: Mali profesor.
20. Šagud, M. (2006). *Odgajatelj kao reflektivni praktičar*. Petrinja: Visoka učiteljska škola.
21. Van der Schaaf, M. F. i Stokking, K. M. (2011). Construct Validation of Content Standards for Teaching. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 55 (3), 273 – 289.
22. Vasta, R., Haith, M. M., Miller, S. A. (1998). *Dječja psihologija*. Jastrebarsko: Naklada Slap.
23. Visković, I. (2018). Kultura zajednica u kojoj odrasta dijete rane i predškolske dobi. U A. Benčec Nikolovski (ur.), *Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 15 - 57). Zagreb: Alfa d.d.
24. Višnjić Jevtić, A., (2018a). Suradnički odnosi odgojitelja i roditelja kao pretpostavka razvoja kulture zajednica odrastanja. U A. Benčec Nikolovski (ur.), *Izazovi suradnje - Razvoj profesionalnih kompetencija odgojitelja za suradnju i partnerstvo s roditeljima* (str. 77 - 104). Zagreb: Alfa d.d..
25. Višnjić Jevtić, A. (2018b). *Odgojiteljska samoprocjena kompetencije za suradnju s roditeljima*. Doktorska disertacija. Filozofski fakultet, Zagreb.
26. Vrcelj, S. (2010). Rizična ponašanja djece i mladih. *Odgojne znanosti*, 12 (2010), 1; 197 – 213.
27. Vujičić, L. (2011). *Istraživanje kulture odgojno – obrazovne ustanove*. Zagreb: Mali profesor.

28. Yahya, R. (2016). Bridging home and school: understanding immigrant mother's cultural capital and concerns about play – based learning. *Early years* 36 (4), 340 – 352.
29. *Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju* (2013). Zagreb: Narodne novine.

Izjava o samostalnoj izradi rada

Ja, Jelena Sambolić, izjavljujem da sam ovaj završni rad, čija je tema „Zapreke u suradnji obitelji i vrtića“ izradila samostalno uz pomoć navedene literature.

Jelena Sambolić
